

Aatsitassatigut oqartussat 2015

Kalaallit Nunaanni aatsitassanik atuinnermi ASN pillugu nassuiaatip (Avatangiisinut Sunniutinik Nalilersuinerit) suliarineranut najoqqutassat

Imarisaal

1	Aallaqqaasiut	4
1.1	Tunuliaqataa.....	4
1.2	ASN pillugu nassuiaatip siunertaa.....	4
1.3	ASN Pillugu nassuiaammi tunngavigineqartut.....	4
1.4	ASN Pillugu nassuiaammut piumasaqaatit	5
1.5	Aningaasartuutit	5
2	ASN pillugu nassuiaammut atatillugu suliap ingerlasarnera	6
2.1	Aallaqqaasiut.....	6
2.2	ASN pillugu nassuiaatip piareersarnerani aqquasaagassat	6
2.3	ASN pillugu nassuiaatip imaa	7
3	Avatangiisinik misissuinermi najoqutassaq	8
3.1	Aallaqqaasiut.....	8
3.2	Avatangiisini tunuliaqutaasunik misissuinerit	9
3.2.1	Akuutissanut toqunartunullu tunngasut.....	9
3.2.2	Akornusersuinermit tunngasussuteqartut	10
3.2.3	Sumiiffimmi atuinermik misissuineq amma sumiiffimmi ilisimasat.....	10
3.3	Pilersaarummut attuumassuteqartut avatangiisinik misissuinerit	10
3.3.1	Avatangiisini akuutissanik misissuinerit	10
3.4	Avatangiisitigut misissuinerit allat.....	11
4	Imermi avatangiisinut aniatitsinerit silaannarmilu avatangiisunut aniatitsinerit pillugit piumasaqaatit	12
4.1	Imermut aniatitsinerit silaannarmilu avatangiisinut aniatitsinerit.....	12
4.2	Avatangiisit pitsaasusissaanut killissarititaasut.....	12
4.3	Nipiliorneq.....	12
5	Avatangiisitigut aqutsinissamut pilersaarut	13
6	Avatangiisitigut nakkutiginninnermut pilersaarut	14
7	Nassaat itsarsuarnisat	15
8	Matuneqarnissaanut pilersaarut	15
9	Tamanut ammasumik tusarniaanerit	16
	Ilanggussaq 1. Kalaallit Nunaanni aatsitassanik piiaanermi ASN pillugu nassuiaammut imarisaal nalunaarsorsimaffianut oqaaseqaatit	17
	Ilanggussaq 2. Aatsitassarsiornermi Kalaallit Nuanni erngup pitsaassusaanut piumasaqaatit	22
	Ilanggussaq 3. Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermut avatangiisitigut ilaannaap pitsaasuusaanut piumasaqaatit	24

1 Aallaqqaasiut

1.1 Tunuliaqutaa

ASN pillugu nassuiaatip (Avatangiisinut Sunniutinik Nalalilersuineq) suliarineqarnissaanut najoqqutassat uku aatsitassarsiorfinnut Kalaallit Nunaanni ingerlataqartunut atuupput.

Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit inatsisartut inatsisaat nr. 7, 7. december 2009-imeersumi (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit), kingusinnerusukkut allannguuteqartinneqartumi aalajangersakkanut naapertuuttumik aatsitassarsiorfiit ASN pillugu nassuiaasiussapput, tamanut ammasumik tusarniutigineqartussamik aamma aatsitassarsiornissamat pilersaarutip ineriartortinneranut atatillugu Naalakkersuisunit akuerineqartussamik.

Radiop qinngorneranut pissutsimikkut akoqartunik (NORM) aatsitassanik atuinissamat piumasaqaatit ilassutaasut ilassutitut najoqqutassani allanneqassapput.

ASN pillugu najoqqutassani siunertarineqartoq tassaavoq aatsitassarsiornissamik pilersaarummi siusissuklut killiffimmi ASN pillugu nassuiaammut ilaasutut suliarineqartussami avatangiisitigut apeqqutunik ingerlatseqatigiiffiit ilisimasaqarnissaat. ASN pillugu ingerlataqarnermi suleriaatsit piumasaqaatillu misissuinerup nalaanili aatsitassarsiorfiup pilersaarutaanut ilanngutereerineqartariaqarput.

1.2 ASN pillugu nassuiaatip siunertaa

ASN pillugu nassuiaatip siunertaa tassaavoq:

- pinngortitami avatangiisinilu pissutsinik nalilersuineq allaaserinninnerlu tassunga ilanngullugit pilersaarutip siunnersuutigineqartup avatangiisitigut sunniutigisinnaasai
- pilersaarutip siunnersuutigineqartup Naalakkersuisunit suliarinissaanut tunngavissanik pilersitsineq
- aalajangiiniarnermi innuttaasut peqataanissaannut tunngavimmik pilersitsinissaq aamma
- akuersissummut piumasaqaatinik aalajangersaanissamat pilersaarummullu siunnersuutigineqartumut akuersinissamat paasisutissanik pisariaqartinneqartunik tamanik oqartussat tunineqarnissaat

1.3 ASN Pillugu nassuiaammi tunngavigineqartut

Piiaaneq nunani tamalaani ajunngitsumik periuseqarluni piaasarnerit naapertorlugu aamma illersorneqarsinnaasumik avatangiisitigullu akuerineqarsinnaasumik ingerlanneqassaaq, assersuutigalugu:

- teknologii pissarsiarineqarsinnaasoq pitsaanerpaaq ('Best Available Technology' (BAT)), avatangiisitigut suleriaaseq pitsaanerpaaq ('Best Environmental Practice' (BEP)) aamma nakkutilliinermi teknologii pitsaanerpaamik ingerlanneqarsinnaasoq ('Best Practicable Control Technology' (BPT)) qaqugukkulluunniit atorineqassapput. BAT-imi allagaatinut tunngaviusunut innersuussisoqarpoq (BREF-allagaatit).
- ilaatigut nukissiorfinniit, kiassaateqarfinniit, eqqakkanik ikuallaasarfinniit aamma suliarinninnermi atoruniit allaniillu mingummik aniatitsinerit pingaarnertut EU-mi pitsaassutsinut naapertuutissapput (EU-mi suliffissuit aniatitsineri pillugit peqqussut – IE- peqqussut). EU-mi malitassanik peqanngippat Amerikami imaluunniit Danmarkimi malitassat atorineqassapput. Malitassat allat BAT, BEP aamma BPT malillugu pitsaanerummi aqqiissutaasinnaappata atorineqarsinnaapput.

- aqqusinikoorutaangitsunit maskiinanit nikissinnaasunit aniatitsinerit (soorlu maskiinat assaatit, bulldozerit, saavatigut usilersuutit, tunuatigut usilersuutit, qillerutit) pingaarnertut EU-mi avatangiisitigut malitassanut naapertuutissapput (EU-mi aqqusinikoorutaangitsunit maskiinanit nikissinnaasunit aniatitsinerit pillugit peqqussutit). EU-mi malitassanik peqanngippat Amerikami imaluunniit Danmarkimi malitassat atorpeqassapput. Malitassat allat BAT, BEP aamma BPT malillugu pitsaanerusumik aaqqiissutaasinnaappata atorpeqarsinnaapput.
- Kalaallit Nunaanni nunami maleruagassat najoqqutassallu tamarmik eqqortinneqassapput
- nunani tamalaani maleruagassat, najoqqutassat isumaqatigiissutillu tamarmik eqqortinneqassapput (IMO imeq oqimaaloqutaq pillugu isumaqatigiissut, IMO MARPOL il.il.)
- aniatitsinerimut killiliussat aamma avatangiisitigut pitsaassutsimut piumasaqaatit Aatsitassatigut Oqartussanit (AO) aalajangersarneqarsimasut naammassineqarsimassapput. Imerkik minguttumik kimikillisaaneq, suliarinninnermi imermik aamma imermik allamik kuunnit imermik kimikillisaaneq, assersuutigalugu killiliussat naammassiniarlugit, periuseq perisusaavoq akuerineqarsinnaanngitsoq.
- avatangiisit pillugit aqutsinerim ISO 14001-imi piumasaqaatit naammassineqarsimassapput. Namminerisamik nakkutillinnermi najoqqutassaq assersuutigalugu avatangiisinut aniatitsinerit, ingerlatat passussinerillu allallu ingerlatat AO-mi aalajangersarneqartunik piumasaqaatinik killiliussanillu eqqortitsinissaat qulakkearniarlugu uppersarniarlullu suliarineqassaaq.

1.4 ASN Pillugu nassuiaammut piumasaqaatit

ASN pillugu nassuiaammut piumasaqaatit tassaapput:

- ASN-ip aatsitassarsiornermi pilersaarutip siunnersuutigineqartup immikkoortuini tamani; sanaartornermi, ingerlatsinerim, matuneqarnerata nalaani matuneqarnerata kingorna avatangiisitigut kingunerisinnaasaanik paasiniaanermi atorpeqarsinnaasaaq, siulittuuteqarsimassaaq, allaaserinnilluni, nalilersuilluni atassuteqartitsillunilu.
- ASN-imi pilersaarummit sunnerneqarsinnaasut tamaasa ilanngullugit sammineqassapput. Pilersaarummi aatsitassarsiorfiup avataaniittut ilaappata, soorlu aqqusernit, umiarsualiviit, ruujorit aqputaat, mittarfiit umiarsuillu ingerlaarfii, taakku sunniutaat aamma ilanngunneqassapput.
- sunniutissat paasineqartut naammassiniarlugit aaqqiifginiarniarlullu aaqqiissutissanik ASN-ikkut siunnersuuteqartoqassaaq.
- ASN-imi pinngortitamut, uumasunut naasunullu kiisalu akuutissanit ulorianartunit eqqorneqarsinnaaneq eqqarsaatigalugu inuit peqqissuuneranni mianerisassat tamarmik ilaassapput.
- Aatsitassanik piaanissamut akuersissut pillugu ingerlatseqatigiiffik qinnuteqarniarluni aalajangerniarlorlu ASN suliarineqalissaaq.
- Assersuutigalugu ingerlatsinerit, immikkoortoq suliarineqartullu allanngortinneqarpata, ASN-ip nutarterneqarnisaa Aatsitassanut Oqartussat piumasarisinnaavaat
- ASN avatangiisini tunuliaqutaasunik (najoqqutassanik) misissuinerim tunngaveqassaaq, taakku amerlanertigut ukiunik marlunnik-pingasunik sivilissuseqartarput, ingerlatanik sanaartornermi sulinerim sunnerneqalerisigatik.

1.5 Aningaasartuutit

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi aalajangersakkanut naapertuuttumik ilaatigut ASN pillugu nassuiaasiornermut, misissuinerimut, tamanut ammasunik tusarniaanermut, akuersissutinut, akuersinerit isumaqatigiissutillu suliarineqarnerinut atatillugu aningaasartuutit taakkulu utertinnissaanut pisinnaatitaassumik piginnittoq akisussaasuvoq.

2 ASN pillugu nassuiaammut atatillugu suliap ingerlasarnera

2.1 Aallaqqaasiut

Pilersaarummi misissuinerata nalaani avatangiisinut sunniutaasinnaasut nalilersorneqariissapput.

ASN-ip piareersarneqarneranut pilersaarutip allaaserineqarnerani (sunniutissat scoop) ASN pillugu nassuiaammi suliarineqartussat avatangiisit pillugit apeqquutit saqqummersinneqassapput pilersaarummilu avatangiisinik misissuinissamut najoqqutassaq atorneqarluni. Aatsitassat pillugit inatsimmi aalajangersakkat naapertorlugit ulluni 35-ni tamanut ammasumik tusarniaaqaarnissaq siunertaralugu ingerlatseqatigiiffiup pilersaarummik allaaserinninnera AO-p tamanut saqqummiutissavaa. Oqaaseqaatit tiguneqartut nalilersornissaannut aamma tamanut ammasumik tusarniaanerup inerneratut pilersaarummi allannguuteqarsinnaaneq eqqarsaatigissallugu ingerlatseqatigiiffik pisussaaffeqarpoq.

ASN-ip suliarineranut najoqqutassaq sukumiisoq, tassunga ilanngullugu avatangiisinik misissuinissamut najoqqutassaq, ASN pillugu suliaqarnerup aallartinnissaa sioqqullugu AO-mut nassiunneqassaaq tassanilu akuerineqarluni. Pilersaarutip avatangiisinut kingunerisinnaasaannik naliliigallarnermik pilersaarut imaqaassaaq.

2.2 ASN pillugu nassuiaatip piareersarnerani aqusaagassat

Pilersaarutip akuerineqarnissaa sioqqullugu ASN pillugu nassuiaasiornermi uku killiffiit aqusaarneqassapput:

ASN pillugu nassuiaasiornermi aqusaarneqartussat.

Killiffik Sammisaaq

- 1 Pilersaarutip allaaserinerata nala. Ingerlatseqatigiiffiup, AO-p aamma AO-p ilisimatuussutsikkut siunnersortaasa (DCE/GN¹) akornanni aallarniutaasumik paasiniaanerit kingorna ingerlatseqatigiiffik pilersaarummik allaaserinnissaaq taannalu AO-nut nassiullugu.
- 2 Ingerlatseqatigiiffiup pilersaarummik allaaserinninnera suliaassamullu tunngavissaaq (Terms of Reference, ToR) ulluni 35-ni tamanut ammasumik tusarniaaqaarnermi AO-p tamanut saqqummiutissava.
- 3 Tamanut ammasumik tusarniaaqaarnermi oqaaseqaatit tiguneqartut ingerlatseqatigiiffimmit nalilersorneqassapput pilersaarutillu iluarsaannissaa eqqarsaasersuutigalugu.
- 4 AO-nit akuerineqartussamik inaarutaasumik pilersaarummik inaarutaasumillu suliaassamut tunngavissiamik (ToR) ingerlatseqatigiiffik allaaserinnissaaq.
- 5 Ingerlatseqatigiiffik avatangiisini tunuliaqutaasunik misissuinerit, tassunga ilanngullugu avatangiisinik najoqqutassanik misissuinissat, pilersaarummut attuumasunik misissuinerit allanillu misissuinerit aqqissuussissaaq, AO aamma AO-p ilisimatuussutsikkut siunnersortai isumasioqatigalugit. Inaarutaasumik ASN pillugu nassuiaatip suliarinnissaanut nalunaarsukkat pisariaqartut qulakkeerniarlugit najoqqutassaq suliarineqarlunilu nutarterneqartassaaq. Najoqqutassaq AO-nit akuerineqassaaq aamma illuatungeriit akornanni akuttunngitsumik paasiniaasoqartarluni.
- 6 ASN pillugu nassuiaatip imarisasaanut siunnersuut ingerlatseqatigiiffiup AO-nut nassiutissavaa.
- 7 ASN pillugu nassuiaatip imarisasaanut siunnersuut AO-mit aamma AO ilisimatuussutsikkut siunnersuisunit misissorneqassaaq akissuteqartoqarlunilu.
- 8 ASN pillugu missingiut ingerlatseqatigiiffiup AO-nut nassiutissavaa.
- 9 ASN pillugu missingiut AO-mit aamma AO ilisimatuussutsikkut siunnersuisunit misissorneqassaaq akissuteqartoqarlunilu.
- 10 ASN pillugu missingiut naleqquttutigit iluarsaanneqarsimasooq ingerlatseqatigiiffiup pianaissaaq pillugu qinnuteqaatip ilaatut AO-nut nassiutissavaa.
- 11 Aatsitassat pillugit inatsi naapertorlugu ASN pillugu missingiut iluarsaanneqarsimasooq sapaatit akunnerini arfineq pingasuni tamanut ammasumik tusarniutiqalugu AO-nit nassiunneqassaaq. Piffissami tusarniaaffusumi illoqarfinni nunaqarfinnillu sulianit immikkut kalluarneqartussani tamanut ammasunik tusarniaatitsisoqassaaq.
- 12 Tamanut ammasumik tusarniaanerit saqqummiunneqartunik apeqquutinik oqaaseqaatinillu suliarinnittumik ingerlatseqatigiiffik itisilikkamik nalunaarusiussaaq.
- 13 Itisilikkamik nalunaarusiamik AO aamma AO-ni ilisimatuussutsikkut siunnersuisut misissuissapput akissuteqarlutillu.
- 14 Naalakkersuisuni akuerineqarnissaa siunertaralugu ingerlatseqatigiiffiup ASN pillugu missingiut inaarutaasoq, tassunga ilanngullugu itisilikkamik nalunaarusiaq, AO-nut nassiutissavaa.
- 15 Iluaquteqarnissamut akuersissuteqarlutik Naalakkersuisut atsiornissamut aalajangissapata ingerlatseqatigiiffiup pianaissamut matusinissamullu pilersaarutaata akuerineqarnissaanut atukkanik piumasaqaatinillu aalajangersaanissamut tunngavittut AO-p ASN pillugu nassuiaat atussavaa.

¹DCE: Avatangiisinut Nukinnut Nuna Tamakkerlugu sullissivik, dce.au.dk. GN: Pinngortitaleriffik, www.natur.gl.

2.3 ASN pillugu nassuiaatip imaa

Immikkoortut uku ASN pillugu nassuiaammut ilaassapput:

- **teknikkimut tunngasuunngitsumik eqikkaaneq annertusisaaq nunap assingi titartakkullu ilanngullugit.** Allataq immikkut allagaatit inuinnarnut aalajangiisartunullu atuaruminartuussaaq paasiuminartuullunilu
- **aallaqqassiut**, aatsitassarsiornermi pilersaarummik, taassuma tunuliaqutaanik tassanilu anguniakkanik allaaserinnittoq
- aatsitassarsiornermi ingerlatassat aallartinnginerini **avatangiisit** qanoq ittuunerinik sukumiisumik allaaserinninneq
- aatsitassarsiorneq pillugu pilersaarutip **allaaserinera**, tassunga ilanngullugu misissuinermit matuneranut siunissamilu killiffit tamarmik
- periarfissat allat **allaaserineri**, aamma sooq taakku itigartinneqarnersut
- misissuinermit matuneranut siunissamilu killiffinni tamani pilersaarutip **avatangiisitigut kingunissaanik** nalilersuineq, pilersaarummot toqqarneqartumut naleqqiullugu periarfissaasinnaasut allat aamma nalilersorneqarlutik
- avatangiisitigut **aqutsinissamut pilersaarutitaani**, ingerlatsinerinik, aqutsinerinik, sunniutinik paasineqartunik iliuusseqarneq, pisunut siunertaanngitsunut upalungaarsimanissamut pilersaarutinik (ikuallannerit, assartuinerinik ajutoornerit aamma avatangiisinut aniatitsinerit) kiisalu assersuutigalugu avatangiisit pillugit apeqqtutini sulisunik ilinniartitsinissamut suliniutit allaaserineqarlutik
- avatangiisinik **nakkutilliinermut pilersaarut**, avatangiisitigut attuumassuteqartut tamarmik qanoq nakkutigineqarnissaanik allaaserinnittoq, soorlu imermut silaannarmullu aniatitsinerit, qaartartunik akuutissanillu atuineq passussinerlu, ujaqqat sinnikuinik tunisassiorneq passussinerlu (saffugassamik piiaanermi ujaqqat sinneruttut) aamma aatsitassanik suliarinninnermi eqqakkat, ilaatigut aatsitassat, inuussutissat, akuutissallu kimittuut taakkulu avatangiisinut sunniutaat kiisalu uumasunik naasunillu akornusersuineq
- itsarsuarnitsanik nassaanut **atatillugu apeqqtutininik nalilersuineq**
- matusinissamut pilersaarummot **atatillugu avatangiisit pillugit apeqqtutininik nalilersuineq**
- **tamanut ammasunik tusarniaaneq**
- **inerniliinerit**
- **ASN pillugu ingerlataqarnermut atorneqartunik** innersuussinerit **aamma taaguutit** naalisaanerillu pillugit oqaatsit allattorneri

Ilanngussaq 1 ASN pillugu nalunaarusiap aqqissuunnissaanik imarisassaanillu siunnersuutigineqartooq pillugu sukumiinerusumik takussutissiivoq.

ASN pillugu nassuiaat, eqikkaaneq ilanngussallu tamarmik kalaallisut, danskisut tuluttullu suliarineqassapput. Teknikkimut tunngasuunngitsumik eqikkaaneq nunap assitalik aamma suliniummi pilersaarummik titartagartalik kalaallisut, danskisut tuluttullu suliarineqassaaq. Itisiliilluni nalunaarusiaq taamaaqataanik kalaallisut, danskisut tuluttullu suliarineqassaaq.

Tunngaviusut aamma najoqqutassat soorlu laboratoriami misiliinermiit nalunaarusiat, avataaneersunit nalilersuinerit kiisalu nalunaarsukkat tamarmik ASN pillugu nassuiaasiornermut atatillugu katersorneqartut (tassunga ilanngullugit misissuinerinut najoqqutassat nakkutilliinerillu), ASN pillugu sulinerinut atatillugu piareersarneqartut aamma allami tamanut saqqummiunneqarsimanngitsut, tamanit pissarsiarineqarsinnaasunngortissapput. Tamatumani siunertaavoq tunngaviusunik najoqqutassanillu taakkuninnga atuinissaaq kikkunnit tamanit misissorneqarsinnaanissaat, taamaaqataanillu ASN pillugu nassuiaammut innersuunneqartut pissarsiffiusut avataaneersut atorneqartut allat atorneqarnissaat misissorneqarsinnaassalluni. Tamanna pisinnaassaaq piumasaaqatit uku eqqortinnerisigut:

- Atortussat qulaani taaneqartut najoqqutassat taaneqassapput taamaalillutillu ASN pillugu nassuiaammut ilanngussaanatik
- Ingerlatseqatigiiffik ASN pillugu nassuiaammik nassiussippat, atortussat qulaani taaneqartut ASN pillugu nassuiaammi ilanngussat sooq ilanngunneqannginneri pillugit tunngavilersuut ilaatinneqassaaq. AO tunngavilersuutinik nalilersuissaaq aamma atortussat imarisaat naammaginartumik ASN pillugu nassuiaammi suliarineqarnersut aalajangiilluni
- Atortussat qulaani taaneqartunut tunngatillugu naatsorsuutigineqarpoq kalaallisut, danskisut tuluttullu saqqummiunneqassasut.
- Ingerlatseqatigiiffup atortussat qulaani taaneqartut kikkunnit tamanit pissarsiarineqarsinnaasunngortissavai, assersuutigalugu ingerlatseqatigiiffup nittartagaani, kingusinnerpaamik tamanut ammasumik tusarniaanerup aallartinneraniit

3 Avatangiisinik misissuinerimi najoqutassaq

3.1 Aallaqqaasiut

Avatangiisinik misissuinerimi najoqutassaq pilersaarummik allaaserinninnerup naammassereernerata kingorna AO-nit akuerineqassaaq. Nalunaarsukkat, ASN pillugu nassuiaatip suliarinissaanut pisariaqartut, pissarsiarineqarsinnaaneri qulakkeerniarlugit najoqutassaq suliarineqassaaq nutarterneqartarlunilu. Najoqutassaq AO suleqatigalugit ilusilersorneqassaaq. Najoqutassaq ataani takutinneqartunik ingerlatanik pingaarnernik imaqqassaaq:

- Avatangiisini tunuliaqutaasunik misissuinerit (Suliniuteqarfissat eqqaaneersut)
- pilersaarummut attuumassuteqartunik misissuinerit
- avatangiisinik misissuinerit allat

Avatangiisini tunuliaqutaasunik misissuinerimi siunertarineqarpoq aatsitassarsiorneq aamma aatsitassarsiornermi ingerlatat aallartinnissaat sioqqullugu avatangiisip qanoq ittuuneranik allaaserinninneq. Aatsitassarsiornerup ingerlanneraniit avatangiisitigut sunniutaasinnaasut nalilersorinnaajumallugit aamma sanaartorerup tunisassiornerullu nalaani nakkutilliinerimi najoqutassamut tunngavissamik pilersitsinissamut tunuliaqutaasunik misissuinerit pisariaqarput. Tunuliaqutaasunik nalunaarsukkat aatsitassarsiornermi ingerlatsinissaq sioqqullugu katersorneqartut aamma matusinissamut pilersitseqqinnissamullu pilersaarutip pitsaassusissaanut pingaaruteqartorujussuupput.

Pilersaarummut attuumassuteqartunik misissuinerimut siunertarineqarpoq pilersaarummut attuumassuteqartunik mingutsitsinerimut pissutaasut paasinissaat annertussusilernissaallu. Aatsitassarsiornermi ingerlataqalerneq sioqqullugu assersuutigalugu aatsitassap akuutissatigut katitigaaneramik, tunisassiat sinnikuinik seernartunik pilersitsinnaanernik aamma aatsitassap, ujaqqat sinnikut, aatsitassamik paaanermi ujaqqat sinneruttut suliarinninnermilu akuutissat toqunartoqarsinnaanerinik misissuininissaq pingaarpoq.

Avatangiisinik misissuinerit allat tassaasinnaapput ASN pillugu nassuiaammut atatillugu qulaajarneqartussat, soorlu uumasut naasullu ingerlaariaatsillu siaruarsimani, imermut tunngasunik misissuinerit aamma erngup oqimaatigiissinnera, arferit akornusersornissaat eqqarsaatigalugu kangerlummi nipimut tutsarinnaasuseq aamma kuuffumi suliaqarnermi akuutissat arrortissinnaanerat¹.

Avatangiisini tunuliaqutaasunik misissuinerimut, pilersaarummut attuumassuteqartunik misissuinerimut aamma avatangiisinik misissuinerimut allanut najoqutassaq AO isumasioqatigalugit aqqjissuunneqassapput, inaarutaasumillu najoqutassaq AO akuerineqarluni. Aatsitassarsiornermik ingerlataqarnermut taakkulu piareersarnerimut atatillugu oqartussaniit akuersissumillu piginnittumiit katersorneqartut avatangiisit pillugit nalunaarsukkat tamaasa pillugit nalunaarsugaasivimmik DCE/GN nutarterisassaaq. Nalunaarsukkat, akuersissummik piginnittup aamma AO-p akornanni isumaqatigiissutaasutut iluseqartillugit DCE/GN-imit nassiuunneqartassapput, aamma aatsitassarsiorfimmit aamma AO-nit kiisalu DCE/GN-imit pissarsiarineqarsinnaassallutik. Nalunaarsukkat tamarmik kikkunit tamanit pissarsiarineqarsinnaasunnegortinneqassapput.

¹ Kuuffusoq: Pinngortitami immikkoortoq, soorlu imaqqulluunniit, imermik minguttumik assigisaanilluunniit kuutsitsiffusoq.

3.2 Avatangiisini tunuliaqutaasunik misissuinerit

Avatangiisini tunuliaqutaasunik misissuinerit siunertaq tassaavoq aatsitassarsiorneq aamma aatsitassarsiornermi ingerlatat aallartinnissat sioqqullugu avatangiisip qanoq ittuuneranik allaaserinnineq.

Tunuliaqutaasunik misissuinerit minnerpaamik ajornartorsiutaasinnaasunik makkuninnga imaqaassapput:

- akuutissanut toqunartunullu tunngasut (mingutsitsineq)
- akornusersuinermit tunngasut (naasunik uumasunillu sunniinerit (soorlu naasut uumasullu)
- sumiiffimmi atuinermik sumiiffimmilu ilisimasanik misissuineq

Avatangiisini tunuliaqutaasunik misissuinerit ilaapput avatangiisitigut mianerisassani ukiumoortumik ukiullu qanoq ilinerani allanngorarnerit qulakkearniarlugit aatsitassarsiorfiup sanaartornissaa sioqqullugu ukiunut arlalinnut tunngasut. Avatangiisini tunuliaqutaasunik misissuinerit naammassineqarnissaannut ukiut amerlassusiisigut pisariaqartunut apequtaapput pilersaarut sumiiffillu. Amerlanertigut ASN pillugu nassuiaasiornissaq sioqqullugu ukiuni marlunni-pingasuni misissuinissat pisariaqartarput, taakkulu pilersaarutip allaaserineqarnerata nalaani naammassineqarsimassallutik. Misissueqqissaarnerit laboratorianit pisortanit piginnaatitaasunit isumagineqassapput.

3.2.1 Akuutissanut toqunartunullu tunngasut

Avatangiisini tunuliaqutaasunik misissuinerit sumiiffimmi pilersaarusiortusumi nunamilu eqqaaniittumi avatangiisini immikkoortuni pingaaruteqartuni tunuliaqutaasunik eqiteruffusut pissusissamisoortumillu allanngorarfusut paasineqassapput. Ingerlatsinerup aamma matusinerup kingorna piffissami nakkutilliinissaq siunertaralugu ikeriissitaarnerit, sumiiffiit mingutsitsisullu paasineqassapput. "Ikeriissitaarnerit" tasaanerupput imeq ikeriissitaarnerillu, amerlanertigullu aamma taaneqartarlutik qeqquat, uillut, kanassut ikkattumilu naasut. Avatangiisini tunuliaqutaasunik misissuinerit sumiiffimmut pilersaarusiortusumut qanittumiittumi avatangiisimi kiisalu sunniuteqarfusinnaasutut ilimagisaniit aalajangersimasumik ungasissuseqartumi saffugassat allallu attuumassuteqartut eqiterussimani naammattumik uppersassavai.

Sumiiffiit misiligutissanik tigusiffigineqartut inissisimaffiit aatsitassarsiornermi ingerlataqarfup eqqaani qanittumi siammarsimassapput, assersuutigalugu piiaffup eqqaani imaluunniit aatsitassarsiorfimmi sulluliami. Aamma aqquserngit, umiarsualiviit mittarfillu ilaatinneqassapput. Sumiiffiit misiligutissanik tigusiffusut amerlanersaat aatsitassarsiorfiup, suliarinniffusup sumiiffinnullu aatsitassarsiornermi ingerlatanit sunnerneqartussatut pingaaruteqartut qanittuaniissapput.

Qitiusumiit ungasinnerusut, amerlanertigut 50 km tikillugu, sumiiffinni aatsitassarsiorfusumut assersuunneqarsinnaasuni, aamma aatsitassarsiornermi ingerlatanit akornusersorneqartussaangitsutut naatsorsuutigineqartuni, naleqqiussiffik ataaseq arlalialuilluunniit inissinneqassapput. Sumiiffinnik misiligutissanik tigusiffiususssanik toqqaanermi pingaarpoq sumiiffinni pissutsit isiginiarneqarnissaat; assersuutigalugu aatsitassarsiornermi ingerlataqarfimmeersunik pujoralannik kiviorarsimasunik nakkutilliinermi anorip annertunerusumik sammivigisartagai eqqarsaatigissallugit pingaarpoq. Miliutissanik tigusiffigineqartut inissisimaffiat sumiiffilerneqarnera AO-mit akuerineqarsimassaaq.

Imermit misiligutissat DCE/GN-imiit ilitersuut malillugu katersereernerup kingunitsianngua misissoqqissaarneqassapput. Misiligutinik aalajangersimasunik akuinik misissueqqissaarneq aatsitassarsiorfiup aallartinneqarnissaa pillugu aalajangiinissaq imaluunniit ASN pillugu nassuiaatip suliarineqarnissaa pillugu aalajangiinissaq utaqqisinnaavaat. Misiligutit akoqarnerinik misissueqqissaarnissaaq ingerlatseqatigiiffimmit kinguartinneqarnissaa kissaatigineqarpat AO atassuteqarfigineqassapput. Misiligutissat katersorneqartut imaluunniit misiligutissat arlariit DCE/GN-imit aqunneqartumut avatangiisimi misiligutissanik katersuiffimmut nassiunneqassapput.

3.2.2 Akornusersuinnermut tunngasussuteqartut

Aatsitassarsiornermi pilersaarutit naasut uumasullu sunnertussaavai. Sunniinerup annertussusianut apeqqutaapput pilersaarut aamma aatsitassarsiorfiup sumiiffiani naasut uumasullu. Taamaattumik naasunut uumasunullu tunngasut nalunaarsukkat tunuliaqutaasut ASN pillugu nassuiaammi saqqummiunneqassapput, tassunga ilaassallutik pilersaarummit eqqorneqartut sumiiffiit assigiinngitsut avatangiisitigut pingaaruteqarnerinik nalilersuinerit. Paasissutissat taamatut ittut sumiiffinni nammineq misissuineriit, paasissutissanit tamanut saqqummiunneqarsimasunit (soorlu DCE-mit aamma Pinngortitaleriffimmiit nalunaarusiat) aamma sumiiffimmi ilisimasanit pissarsiarineqarsinnaapput. Paasissutissat taamatut ittut aamma sunniutaasinnaasut kissaatigineqanngitsut ajoquisiinnaasullu annikillissarnissarnerini atorneqarsinnaapput.

3.2.3 Sumiiffimmi atuinnermik misissuineq amma sumiiffimmi ilisimasat

Sumiiffimmi ilisimasat ASN pillugu nassuiaasiinnermi ilanngunneqarnissaat pingaarpoq. Pingaartumik aatsitassarsiornermi ingerlatat aamma sumiiffiup piniarnermut, aalisarnermut, sukisaarsarnermut takornariaqarnermullu tamaani najugaqartunit atorneqarnerani aporaaffiusinnaasut killilersimaarniarneqassapput. Sumiiffimmi ilisimasat ilanngunneqarneri pisinnaavoq apersuinikkut aamma soorlu sumiiffimmi piniartunut aalisartunullu, takornariartitsisartunut sumiiffimmi suliffissuarnut agguarneqartunik apersuinnermi immersukkatigut. Apersorneqartut misissuinnermi oqaaseqaatiminnik misissuinnissaminnut oqaaseqarfiginissaannullu periarfissaqassapput.

3.3 Pilersaarummut attuumassuteqartut avatangiisinik misissuinerit

3.3.1 Avatangiisini akuutissanik misissuinerit

Pilersaarummut attuumassuteqartunik avatangiisini akuutissanik misissuinerit pilersaarummut attuumassuteqartunik mingutsitsisinnaasunik paasisaqarlutillu annertussusiliissapput.

Aatsitassarsiorluni ingerlatsinissaaq sioqqullugu pingaarpoq:

- saffugassat, saffugassamik piiaanermi ujaqqat sinneruttut, aatsitassanik suliarinninnermit eqqakkat allallu tunisassiat akuutissanik akoqarnerinik misissuinnissaaq
- saffugassat, saffugassamik piiaanermi ujaqqat sinneruttut, aatsitassanik suliarinninnermit eqqakkat allallu tunisassiat seernertunik pilersitsisinnaanerani toqunartoqarsinnaanerinillu misissuineq, tassunga ilanngullugit suliarinninnermi akuutissat mingutsitsisinnaasut
- saffugassat, saffugassamik piiaanermi ujaqqat sinneruttut, aatsitassanik suliarinninnermit eqqakkat akuutissallu toqunartoqarnerinik dafnit, immap naasui aalisakkallu iluaqutigalugit misiliinerit. Naleqqutissappat sumiiffimmi imaluunniit avatangiisini taamaaqataani katersorneqartunik uumassusilinnit misiliinerit ingerlanneqarsinnaapput.

Piareersaalluni sanaartukkamiit ataatsimoortunik assartuinermit tunisassianik misiliineq amerlanertigut apeqqutit qulaani taaneqartut pillugit pisariaqartumik ilisimasat angunissaannut tunngaviusarput. Pingaarpoq erseqqissassallugu ataatsimoortumik assartuinermit misiliinerup akuutissatigut katitigaanera annertuumik saffiugassanit piaarneqartunit eqqagassaniillu allaanerusumik takutitsisoqarpat misissuinerit nutaat ingerlanneqassammata. Saffiugassat, saffiugassamik piiaanermi ujaqqat sinneruttut, aatsitassanik suliarinninnermit eqqakkat akuutissatigut katitigaanerik ilisimasaqalernikkut avatangiisimi tunuliaqutaasunik misissuinerimi katersorneqartunik uumassuseqartunik uumassuseqanngitsunillu (ikeriissitaartut, imeq pujoralallu) akuutissatigut misissueqqissaarnernut sammitinneqarsinnaalissapput. Aatsitassarsiornermik ingerlataqarnerup aallartinnissaa sioqqullugu misissuinerit tunngavigalugit aatsitassarsiornermik ingerlataqarnermut attuumassuteqartunik avatangiisimut aniatitsinerit taakkulu erngup minguttup, kuuffumi imermut silaannaallu pitsaassusaani akuutissat katitigaanerinut pingaaruteqarneri siulittuutiginneqassapput.

3.4 Avatangiisitigut misissuinerit allat

Misissuinerit taamatut ittut AO suleqatigalugit aalajangiiffiginneqassapput. Taakku tassaasinnaapput sammisanik misissuinerit assersuutigalugu uumasut naasullunniit siaruarsimaneri, arferit akornusersorneqarneri eqqarsaatigalugit kangerlummi nipimut tunngasut, kuuffiusumi suliarinninnermi akuutissat arortinneqarneri toqunartoqarnerilu, imeq pillugu misissuinerit, erngup oqimaaqatigiinnera itersiallullu uinganerata patajaatsuunera.

4 Imermi avatangiisinut aniatitsinerit silaannarmilu avatangiisunut aniatitsinerit pillugit piumasaqaatit

Avatangiisinut aniatitsinerit annikillisinniarlugit aamma avatangiisinut sunniutaasinnaasut annikitsuutinniarlugit teknologii pissarsiarineqarsinnaasooq pitsaanerpaaq ('Best Available Technology' (BAT)), avatangiisitigut suleriaaseq pitsaanerpaaq ('Best Environmental Practice' (BEP)) aamma nakkutilliinermi teknologii pitsaanerpaamik ingerlanneqarsinnaasooq ('Best Practicable Control Technology' BPT) aatsitassarsiortuniit atorneqassapput.

4.1 Imermut aniatitsinerit silaannarmilu avatangiisinut aniatitsinerit

Ilaatigut nukissiorfinniit, kiassaateqarfinniit, eqqakkanik ikuallaasarfinniit aamma suliarinnermi atortuniit allaniillu aniatitsinerit EU-mi pitsaassutsinut naapertuutissapput (EU-mi suliffissuit aniatitsineri pillugit peqqussut – IE- peqqussut). Aqqusinikoorutaanngitsunit maskiinanit nikissinnaasunit aniatitsinerit (soorlu maskiinat assaatit, bulldozerit, saavatigut usilersuutit, tunuatigut usilersuutit, qillerutit) EU-mi avatangiisitigut malitassanut naapertuutissapput (EU-mi aqqusinikoorutaanngitsunit maskiinanit nikissinnaasunit aniatitsinerit pillugit peqqussutit). EU-mi malitassanik peqanngippat amerikami imaluunniit danmarkimi malitassat atorneqassapput. Assartuutiniik assersuutigalugu umiarsuarniit aniatitsinerit EU-mi, IMO-mi danskillu malitassat imaluunniit, tamanna naleqquppat, nunarsuup immikkoortuani nunaniluunniit attuumassuteqartunit allaneersut malitassat eqqutsissavaat.

4.2 Avatangiisit pitsaassusissaanut killissarititaasut

Imeq, ikeriissitaartut, uummassusillit silaannarlu pillugit avatangiisit pitsaassusaannik piumasaqaatit AO-nit aalajangersarneqartut eqqortinneqassapput. Ilangussaq 2-p takutippaa aatsitassarsiornermik ingerlatsinerimi kalaallit nunaanni erngup pitsaassusissaanut piumasaqaatit. Ilangussaq 3-p takutippaa silaannap pitsaassusisaanut piumasaqaatit. Allattuiffinni taakkunani ilaangitsut immikkoortut, akut akuutissallu pillugit avatangiisit pitsaassusaannik piumasaqaatit EU-mit aamma Danmarkimi najoqqutassat aallaavigalugit aalajangersarneqarumaarput. Avatangiisit uummassusilinnillu illersuinissaq siunertaralugu pitsaassutsimut piumasaqaatit ineriartortinneqarsimapput. Pitsaassutsimut piumasaqaatit eqqortinneqassapput akoorivik akunnermuliuffik siuoorumumik nassuiarneqaaqaarnagit. Akoorivimmi killiliussat annertussutsillu eqqortinnissaannut piumasaqaatit AP-mit aalajangersarneqassapput.

4.3 Nipiliorneq

Avatangiisitigut nipiliorneq qaffasissusissaannut piumasaqaatit suli Kalaallit Nunaannut aalajangersarneqanngillat. AO inassutigaat danmarkimi piumasaqaatit misissorneqassasut (tassa Danmark EU-mi ilaasortaammat, danmarkimi najoqqutassarsuut EU-mi najoqqutassanik tunngaveqarmata). Piumasaqaatit suut atorneqarnissaat pillugu aalajangiineq AO-nik isumaqatigiissutigineqassaaq.

5 Avatangiisitigut aqutsinissamut pilersaarut

Avatangiisitigut aqutsinissamut pilersaarut tassaavoq sumiffimmi imaluunniit pilersaarummut immikkut sammisumik pilersaarut, pilersaarutip aallartinneqarnerani aamma/imaluunniit ingerlanneqarnerani avatangiisitigut aqutsinerimi suleriaatsit tulluartut atorneqarnissaannik qulakkeerisussa. Avatangiisitigut aqutsinissamut pilersaarummut ilaassapput pilersaarummi siunnersuutigineqartumi avatangiisitigut aarlerinartut paasineqartut tamarmik. Tassani aamma sammineqassapput sunniutaasinnaasut, taakkuninnga pinngitsoortitsisinnaasut imaluunniit oqilisaasinnaasut kiisalu oqilisaanermi aaqqiinernik ingerlatsinerit.

Avatangiisitigut aqutsinissamut pilersaarut sunniuteqarluartoq:

- pilersaarummi avatangiisitigut aqutseriaatsit pitsaanerpaat atorneqarnissaannik qulakkeerisaaq
- pilersaarummi siunnersuutigineqartumi avatangiisitigut sunniutaasut paasineqartut ingerlatseqatigiiffiup qanoq passussinisaanik allaaserinnisaaq
- pilersaarummut atasunik avatangiisitigut aarlerinartut pillugit ingerlatseqatigiiffiup eqqortumik isumaginninnisnaanut qulakkeerisaaq
- ajunaarnersuarmut/ajutoornermi upalungaarsimanissamut pilersaarutip ilanngunneqarnissaa, tassannga takuneqarsinnaalluni ajutoornerup malitsigisaanik avatangiisimut aniatitsisinnaanermut imaluunniit mingutsinermut ingerlatseqatigiiffik piareersimasoq.

Pilersaarummut immikkut sammisumik suliffeqarfik pillugu avatangiisitigut aqutsinermik aaqqissuussinermik ingerlatseqatigiiffik pilersitsisaaq, atulersitsilluni aserfallatsaaliillunilu. Avatangiisitigut aqutsinermik aaqqissuussinerup avatangiisini aqutsineq pillugu nunani tamalaani malitassani ISO 14001-imi sunniussat naammassisimassavai. Avatangiisitigut aqutsinermut akisussaasoq pilersaarummi qullersaalluni pisortamut toqqaannartumik akisussaassaaq.

Sunniutit paasineqartut assigiinngitsut annikillisinneqarnissaanik aatsitassarsiorfiup qanoq siunertaqarneranik, aamma aaqqiinertit qanoq sunniuteqartigineridik ilimagineqarsinnaaneridik immikkoortumi tassani sukumiisumik allaaserinnittoqarsimassaaq. Sunniutit annikillisinneqartariaqarput assersuutigalugu teknologii pissarsiarineqarsinnaasooq pitsaanerpaaq (BAT) aamma avatangiisitigut suleriaaseq pitsaanerpaaq (BEP) atorneqarnerisigut Iluuqusiiniarluni aaqqiinertit eqqunneqarnerisa kingorna sunniinertit sinneri annertunersut ajoqusiisinnaanersullu nalilerneqassaaq. Avatangiisitigut aqutsinissamut pilersaarutip iluuqusiiniarluni aaqqiinertit qanoq aaqqissuunneqarsimanersut aamma taakku naammassineqarnissaannut kina akisussaaneranik sapinngisamik sukumiisumik allaaserissavai. Avatangiisitigut aqutsinissamik pilersaarut aatsitassarsiorfiup atuunnerata ingerlanerani ingerlaavartumik ineriartortinneqassaaq, avatangiisinik nakkutilliinermi inernerit tunngavigalugit.

Avatangiisitigut aqutsinissamut pilersaarut assersuutigalugu aniatitsinerit kiisalu uumasunut naasunullu akornusersuinerit pillugit nakkutilliinermut ingerlaavartumillu nakkutiginninnissamut pilersaarummik naammattumik imaqassaaq. Ingerlaavartumik nakkutiginninnermut siunertaq tassaassaaq ingerlataniit aniatitsinerit/akornusersuinerit qaffasissusiisa AO-nit aalajangersarneqartunik piumasaqaatinik killiliussanillu eqqortitsineranik qulakkeerisaaq.

6 Avatangiisitigut nakkutiginninnermut pilersaarut

Avatangiisitigut nakkutiginninnermut pilersaarut avatangiisitigut apeqqutinut attuumassuteqartut immikkoortut tamarmik qanoq nakkutigineqarnissaat allaaserinnissaaq, soorlu: a) imermik silaannarmullu aniatitsinerit, orsussamik akuutissanillu atuineq passussinerlu, saffiugassanik paaanermi ujaqqanik sinnikunik aatsitassanillu suliarinninnermit eqqakkanik tunisassiorneq passussinerlu; b) ilaatigut saffiugassat, inuussutissat akuutissallu katersuunneri aamma avatangiisinut sunniutit, tassunga ilanngullugit ikeriissitaartuni saffiugassat oqimaatsut katersuunneri aamma uumasut naasullu akornusersorneri. Avatangiisitigut nakkutiginninnermut pilersaarut AO suleqatigalugit piareersarneqassaaq. Aatsitassarsiorfik qulaani immikkoortoq a)-mi sammisat attuumassuteqartut qanoq nakkutigineqarnissaannut takussutissaliussaaq. Immikkoortoq b)-mut attuumassuteqartut pillugu AO takussutissaliussaaq, aamma b)-mut atatillugu misissuinerit nakkutiginninneq oqartussat sinnerlugit DCE-mit imaluunniit Pinngortitaleriffimmit ingerlanneqassaaq. Nakkutiginninnissamut pilersaarut aatsitassarsiornermut pilersaarutip sanaartornerata nalaanut tamatumalu kingorna ingerlatsinerup nalaanut tunngasuussaaq. Matusinerup kingorna nakkutiginninnissamut immikkut pilersaarut AO suleqatigalugit piareersarneqassaaq. Pilersaarutit taakku sivilissuseq, akulikissuseq ikeriissitaanerillu nakkutigineqartussat allaaserissavaat, kiisalu misiligutit immikkoortullu misissoqqissaarneqartussat amerlassusissaat. Nakkutiginninnermi najoqqutassat aatsitassarsiorfiup ingerlanerata nalaani AO isumasiorlugit akuttunngitsumik nutarterneqartassaaq. Avatangiisinik nakkutiginninnermut atatillugu aningaasartuutit tamarmik aatsitassarsiorfimmit matussuserneqassapput.

7 Nassaat itsarsuarnisat

Itsarsuarnitsanik nassaat pillugit oqartussat akisussaasut tassaapput Nunatta Katsersugaasivia Toqqorsivialu (NKA). Sumiiffiup pilersaaruteqarfiup iluani eqqaaniluunnit itsarsuarnitsanik nassaartoqarpat NKA atassuteqarfigineqassaaq, aamma nassaat pillugit AO ilisimatinneqarluni. Aatsitassarsiornermik ingerlataqarnermut atatillugu ingerlatat (misissuinerup nalaani kiisalu avatangiisinik misissuineruni, piiaanermi matusinermilu) itsarsuarnitsat aqqissugaaneri ajoqusersinnaavaat. Aatsitassanik ingerlataqarneq amerlanertigut sumiiffinni itsarsuarnisarsiuunit siusinnerusukkut misissuiffiqarsimasuni pisarpoq imaluunniit sumiiffimmik qangali atuisunit allaaserineqarsimanngitsuni. Sumiiffiit pilersaarummit attorneqartussatut naatsorsuutigineqartut misissorneqarnissaat siunertarlugu NKA taamaattumik "misissuinerup" nalaani atassuteqarfigineqassaaq. Misissuinerup taassuma siunertaa tassaavoq itsarsuarnitsat aqqissugaaneri asseqanngitsut nalunaarsorneqarnissaat, kulturikkullu taamatut kingornussat illersorneqarnissaannut qanoq iliornissamut pisariaqartunik iliuseqartoqarluni. Itsarsuarnitsanik nassaartoqarpat taakku ASN pillugu nassuiaami allaaserineqassapput, illersuinikkullu aqqiinnissat NKA-mit allaaserineqarlutik.

8 Matuneqarnissaanut pilersaarutit

Matusinissamut pilersaarut tassaavoq immikkut ittumik pilersaarut, pilersaarutip akuerineqarneranut atasumik AO-nut ingerlatseqatigiiffimmit nassiuuneqartussaq. ASN pillugu nassuiaammi matusinissamut pilersaarummut atatillugu avatangiisitigut apeqqutinik suliarinnissaaq. Matusinissamut pilersaarut akuttunngitsumik nutarterneqartassaaq, aamma inaarutaasumik matusinissamut pilersaarut pillugu ASN tamanut ammasumik tusarniutigineqassalluni Naalakkersuisunillu akuerineqarluni.

9 Tamanut ammasumik tusarniaanerit

ASN pillugu sulinermi tamarmi innuttaasut akuutinneqassapput aamma aatsitassarsiorfik ingerlalerpat ingerlatat pillugit ilisimatinneqartarlutik. Aatsitassat pillugit inatsit malillugu innuttaasut minnerpaamik pilersaarutip allaaserineqarnerata nalaani tusarniarneqassapput, aamma ASN pillugu nassuiaatissamut inaarutaasumik missingiut pigineqalerpat.

Pilersaarutip allaaserineqarnerata nalaani piffissaq tusarniaaffiususaaq pilersaarutip allaaserineqarnerata tamanut saqqummiunneqarneraniit ullunut 35-nut aalajangersarneqarsimavoq. Tamanut ammasumik tusarniaanermiit oqaaseqaatit pilersaarutip allaaserineqarnerani allagaatini inaarutaasuni suliarineqassapput.

ASN pillugu missingiut inaarutaasooq AO-nit tamanut ammasumik tusarniutigineqassaaq.

ASN pillugu nassuiaammik tamanut ammasumik tusarniaanerup sivilississaa ASN pillugu nassuiaatip tamanut saqqummiunneqarneraniit sivikinnerpaamik sapaatit akunnerinut arfineq pingasunut aalajangerneqarsimavoq aamma pilersaarummit eqqorneqartuni illoqarfinni nunaqarfinnilu tamanut ammasumik tusarniaanermi ataatsimiisitsisoqartassalluni. Pilersaarummut innuttaasuniit oqaaseqaatinik tamanik imaqartumik ingerlatseqatigiiffik **itisilerisumik** nalunaarusiusaaq. Itisilerisumik nalunaarusiaq tassaavoq allagaatit tusarniaanermi akissutininik aamma tusarniaanermi ataatsimiisitsinerni oqaaseqaatinik tiguneqartunik imaluunniit taakku naalisarnerinik, akissutininik taakkununga ingerlatseqatigiiffimmiit oqaaseqaatinik, oqaaseqaatit taakku inaarutaasumik ASN pillugu nassuiaammik qanoq suliarineqarnerinik allaaserinninnermik, imaluunniit taakku sooq suliarineqannginnerinik tunngavilersuutininik imaqartoq. AO tassanilu ilisimatuussutsikkut siunnersortit taakku oqaaseqaatit itisilerilluni nalunaarusiami ilanngunneqarnissaannut periarfissaqassapput.

Itisilerisumik nalunaarusiaq, oqaaseqaatit aamma taakku qanoq suliarineqarnerinik allaaserinninneq ilanngullugit, ASN pillugu inaarutaasumik missingiummi ilaassapput, assersuutigalugu ilanngussatut. Tamanut ammasumik tusarniaanerup kingorna ASN pillugu nassuiaat iluarsanneqassaaq, aamma ASN pillugu nassuiaammik Naalakkersuisut akuersinissaat siunertaralugu inaarutaasumik takorluukkat suliarineqarlutik.

Aatsitassat pillugit inatsimmi § 95a-mi allaaserineqarpoq Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermi immikkut pilersaarutininut tunngasunik immikkut apeqqutit ilassutaasumik misissornissai siunnersortinnissarlu siunertaralugit innuttaasut, NGO-t allallu kalaallit nunaanni oqartussanut aningaasanik qanoq qinnuteqarsinnaasut allaaserineqarpoq.

Innuttaasut oqaatigineqareersutut ASN pillugu ingerlataqarnermi tamarmik ilanngutitineqassapput aamma aatsitassarsiorfik ingerlalerpat ingerlatat pillugit ilisimatinneqartarlutik. Pilersaarummik allaaserisaq pillugu tamanut ammasumik tusarniaaqaarnerup aamma ASN pillugu nassuiaatissamut missingiutip tusarniutigineqarnerata saniatigut pilersaarummut aamma ASN pillugu ingerlamut tunngasunik ingerlataqarnermi siusissukkat tamanut ammasumik paasissutisilluni ataatsimiisitsinissamik ingerlatseqatigiiffik pisussaaffeqarpoq.

Kalaallit Nunaanni aatsitassanik piiannermi ASN pillugu nassuiaammut imarisat nalunaarsorsimaffianut oqaaseqaatit

Tulliuttut tassaapput ASN pillugu nassuiaatip suliarineqarnerani eqqarsaatigineqartussat ajornartorsiutit pillugit allattuiffik. ASN pillugu nassuiaammi suliarineqartussat sammisat tamarmik, kisiannili immikkoortut tamarmiunngitsut aatsitassarsiornermut pilersaarummut immikkut pinngitsooratik attuumassuteqarnatik. Aammattaaq aatsitassarsiornermut pilersaarummut aalajangersimasumut ilaasinnaallutik apeqqutit, immikkoortuni ilaatinneqanngitsut. ASN pillugu nassuiaatip suliarineqarnerata aallartinnissaa sioqqullugu ASN pillugu nassuiaatip imarisaata nalunaarsorsimaffia sukumiisoq akuerineqartussanngorlugu AO-mut nassiunneqassaaq. Ajornartorsiutit, imarisat nalunaarsorsimaffiani taaneqanngitsut, nassuiaammi ilaassasut AP-ip piumasarinnaavaa.

Avatangiisinik misissuinerit (avatangiisinik tunuliaqutaasunik misissuinerit aamma pilersaarummut attuumassuteqartunik misissuinerit) aatsitassarsiornermik ingerlataqalerneq aallartinnissaa sioqqullugu aallartinneqassapput aamma ASN pillugu nassuiaammi ilaatinneqassallutik. Tunuliaqutaasunik misissuinerit aatsitassarsiornermik ingerlataqalerneq sioqqullugu isumagineqassapput, tassa aatsitassarsiorfimmuut attuumassuteqartunik ingerlatat avatangiisinut sunniuteqarsinnaaneri sioqqullugit avatangiisit qanoq ittuunerat aalajangerneqassammat.

Inuiaqatigiinnut itsarnitsanullu tunngasut ilanngussami tassani ASN pillugu najoqqutassani ilaassanngillat.

1. Annertusisamik eqikkaaneq

Teknikkimut tunngasuunngitsumik eqikkaaneq, tassunga ilanngullugu nunap assingi titartakkallu, naatsumik pilersaarummiq allaaserinnittoq, aamma inerniliineq aaqqiinernut allanut, avatangiisitigut sunniutinut pingaarutilinnut, oqilisaassilluni aaqqiinernut, taamaatitsinerit pilersitseqqinnermullu, nalorninernut innuttaasullu aarlerissutaannut naleqqiullugu aaqqiissutissanik imaqqartoq kalaallisut, danskisut tuluttullu suliarineqarlunilu pigineqassaaq.

2. Aallaqqaasiut

Aallaqqaasiut aatsitassarsiornermi pilersaarutip, taassuma tunuliaqutat anguniakkallu allaaserineqarnerinik imaqqassaaq:

- aatsitassarsiorfiup allaaserineqarnera
- aatsitassarsiornermi ingerlatat nunami sumi inissisimani nunap immikkoortuani sumiiffullu nunap assingani titartarneqarlutik
- ilaatigut nunap, sananeqaatip, silap pissusaata, avatangiisit tamaanilu nunaqartut allaaserineqarneri
- aatsitassarsiornermi pilersaarutip tunuliaqutaa anguniagarlu
- pilersaarummut siunnersuutigineqartumut periarfissat allat allaaserineri, assersuutigalugu aatsitassanik suliarinninnermit eqqakkat atassuteqaatillu inissisimani pillugit
- aatsitassarsiorfimmik sanaartornermut, aallartinnermu ingerlatsinissamullu piffissaliineq
- aatsitassat pillugit inatsimmut inatsisinullu attuumassuteqartunut allanut innersuussineq.

3. Avatangiisit

Aatsitassarsiornerup aallartinnissaa sioqqullugu avatangiisit annertuumik allaaserineqarnerini pineqassapput:

- silap pissusaanik, nunap sananeqaataanik (soorlu nunap sajuttarnera), nunap (soorlu aalajangersimasumik sikoqarnera, iluliat aputillu sisoortarneri), imissap taratsullu pitsaassusii sukumiisumik allaaserineri
- saffiugassat allallu mingutsitsinerit attuumassuteqartut kimittussusii
- naasut uumasullu (soorlu qaqutigooortut sunnertiasullu, piaqqiornerup nalaani uumasut annertuumik katersuuttarneri, piffissaq isanerup nalaani aamma aallarnerit nalaat) naasut uumasullu siaruarsimani ilanngullugit

- uumasunut immikkoortut pingaarutillit (DCE-mit immikkoortut toqqarneqarsimasut), immikkoortut illersorneqartut (soorlu nuna allanngutsaaliugaq, Ramsareqarfiit) immikkoortullu allat
- sumiiffimmi najugallit taakkulu nunamik atuinerat (soorlu aalisarneq, piniarneq nunalerinerlu)
- takornariaqarneq
- itsarsuarnitsanik nassaarneq

4. Pilersaarut

ASN pillugu nassuiaammi immikkoortumi tassaniissapput misissuinermit matuneranut aatsitassarsiornermi pilersaarummi immikkoortut tamarmik, tassunga ilanngullugit atorunnaarsitsineq pilersitseqqinnerlu. Pilersaarutit pillugit titartakkat, diagrammit nunallu assingi attuumassuteqartut allaaserinninnermut ilanngunneqassapput:

- ulloq taanna tikillugu sumiiffimmi aatsitassanik misissuisimanerit pillugit takussutissaqartitsiniarluni,
- aatsitassarsiornermi pilersaarutip, ingerlatsinerit pilersaarutaasut, sanaartornermi atortut, biilit, umiarsuit, umiarsuit ingerlaarfii, iluaqutissanik qaartartunillu passussinerup toqqortaqaarnerullu allaaserineqarneri
- pilersaarummi atorneqarumaartut akuutissat allaaserineqarneri, tassunga ilanngullugit katitigaaneri aamma CAS-normui aamma toqunartoqaarnera, uumassusillit arrortissinnaaneri aamma akuutissat uumassuseqartuni katersuussinnaaneri pillugit paasissutissat. Qinnuteqaat aamma ingerlatseqatigiiffiup atorumaagaanik akuutissanik iluaqutissanillu taaneqartut annertussusii pillugit paasissutissanik imaqassaaq, aamma aatsitassanik suliarinninnermit eqqakkani imermilu kuutsinneqartumik kimittussutsit annertussutsillu missiliorneri
- nukissamik piunasaqarneq (nukissamik pissarsiffiit pilersuinerlu) aamma orsussamik paassussineq toqqortaqaarnerlu
- gassimik, pujoralammik partikilinillu aniatitsinerit aamma kissatsittoornermi gassit annertussusaat
- imermik pilersuineq (annertussusaa pitsaassusaalu, pissarsiffiuseq, pilersorneqarnissamillu pisariaqartitsinerup pissarsiffissamiit procentingorlugu)
- imermik aniatitsineq
- sulisinnaasut, illusimatitsineq, eqqakkanik imermillu minguttumik passussineq
- aatsitassanik suliarinninnermit eqqakkat, saffugassamik piiaanermi ujaqqat sinnikut, allallu tunisassiornermiit imermillu minguttumiit eqqakkat (toqqaannartut toqqaannangitsullu, soorlu kuutsitsineq nunallu iluanut kuutsitsineq)
- aatsitassarsiorfimmu taassumalu iluani assartuineq (soorlu umiarsualivik, mittarfik, aqqusernit, biilit, umiarsuit, umiarsuillu ingerlaarfii)
- aatsitassanik suliarinninnermit eqqakkat aamma saffugassamik piiaanermi ujaqqat sinnikut toqqortarineri (sapusiat aatsitassarsiorfimmi assaanerit qajannaatsuuneri)
- pilersaarummik toqqarneqartumik salliutitamut periarfissaq alla
- aatsitassarsiorfiup matunera atorunnaarneralu
- aatsitassarsiorfiup pilerseqqinneqarnera, tassunga ilanngullugu aatsitassarsiorfimmi ataavartumik allannginerit allaaserineqarneri

5. Avatangiisinut sunniutinit oqilisaassilluni aaqqiinerit

Piumasaqaatit, sunniutinit assigiinngitsunik nalilersuinermit atorineqartussat, erseqqissuussapput, tamannalu ajornartinnagu sunniutit annertussusillallugit. Immikkoortoq 2-mi aamma 4-mi paasineqartunit periarfissanit allaniit avatangiisitigut sunniutit oqallisigineqarnerisa ilanngunneqarneri pingaarpoq, taakkulu aaqqiinissamut pilerigisamut assersuunneqarlutik. Ajornartorsiutit, paasissutissanik amigaateqarfiusut, tamakkiisuunngitsut imaluunniit nalornartullit suunersut paasineqassapput. Aatsitassarsiorfiup sanaartornerata, ingerlanneqarnerata matunneqarneratalu nalaani siunissamut ungasinnerusumut qaninnerusumullu sunniutit eqqarsaatigineqassapput. Kukkussutaasinnaasunit imaluunniit ajutoornerniit avatangiisinut sunniutit aarlerinaatillu allaaserineqassapput. Sammisat, annertunerusumik soqutigineqarnissaanik pisariaqartitsinngitsut, erseqqissarneqassapput. Pilersaarut nunamut sanilerisamut annertuumik sunniuteqarnissaa ilimagineqarpat ASN pillugu suliap ingerlanerani sapinngisamik sukkanerpaamik sunniutit allaaserineqarlutillu nunamu sanilerisamut ilisimatitsissutigineqassapput.

Ilusaatigut allangornerit

Ilusaatigut allangornernut ilaapput:

- sumiiffik sunnerneqartoq aamma nunamik akornusersuisinnaanerit
- neriuneq (nuna, kuit sinnaat, kangerlummi sissat il.il.)
- kuunni, tatsini kangerlummilu imip pissusaatigut allangornerit
- imissamik immamillu sunniutit pitsaassusaat annertussusaallu (soorlu sarfaliorsinnaanerup, pH-p, kissassutsip, ingerlaarsinnaassutsip, silaannamik akoqarnera, sarfap allangorneri)
- pujoralak
- nipiliorneq sajuppillannerillu
- qaamaneq, kianneq qinngornerillu

Avatangiisitigut kemiikkullu allangornerit

Avatangiisitigut kemiikkullu allangornernut ilaapput:

- saffugassanit, aatsitassanik sliarinninnermit eqqakkanit, saffugassamik piiaanermi ujaqqat sinnikuinit allaniillu mingutsitsineq (assersuutigalugu kemiikkut katitigaanernik, imermik akuiaanernik, seernartulinnik imermik kuuffilersuinermit, uumasunut toqunartulinnik, kissatsikkiartornermi gassinik inuinaallu peqqissusiannik misissuinerit)
- naasunik peersineq imaluunniit innarliineq aamma kissatsittoornermi gassit aniatinneqartut tiguneqartullu akornanni oqimaaqatigiinnermut sunniutit
- uumasut akornusersorneri (piaqqiorfiit, isaffiit, neriniarfiit ingerlaarfillu sunnerneqarnerisa annertussusiat; uumasut ilai aatsitassarsiornermi ingerlatanut kajungilersinneqarsinnaapput)
- uumasut uumaffigisaannik annaasaqarneq
- uumasut uumaffigisaannik nutaanik pilersitsineq
- uumasut assigiinngisitaartuunerinik annaasaqarneq
- naasunik uumasunillu nunatsinniinngitsunik eqqussineq
- pinngortitami ataqatigiinnermut nalinginnaasumik sunniutit

Nunaqartut allallu nunaminertamik atuinerat

Nunaqartut allallu nunaminertamik atuinerannut ilaapput:

- allamik nunaminertamik atuinissamik soorlu piniarnermik, aalisarnermik, eqqissimatitsinermit, saffugassanik allanik misissuinerit piiaanerillu, suliffissuaqarnerit allat takornariaqarnerullu akornuserneri (imaluunniit allatigut sunnerneqarneri)
- isumalluutaareersunik soorlu imermik piumasaqarnerup annertusinera
- aqqusiniornermi, umiarsualiorfiiornermi, mittarfiliiornermi, illuliornermi sarfamik pilersuinermit (soorlu erngup nukinga) annertuumik allannguisoqarneratigut sumiiffimmi nunaminertap allamut atorineqarnissaanut ammaanerup sunniuteqarnera
- katersuussimasut sunniutaat – ingerlatat sunniutaannik nalilersuineq nunap immikkoortuani suliffissuaqarnikkut ingerlataqartunut allanut ataqatigiissillugu aamma sumiiffimmi inuit ingerlataannut allanut ataqatigiissillugu (soorlu aalisarneq piniarnerlu)

6. Avatangiisitigut aqutsinermut pilersaarut

Immikkoortumi tassani sunniutit paasineqartut assigiinngitsut qanoq annikillisinnaannut aatsitassarsiorfiup qanoq siunertaqarnera, aamma suliniutit qanoq sunniuteqarnissaannik naatsorsuutigisat sukumiisumik allaaserineqassapput. Sunniutit assersuutigalugu teknologii pissarsiarineqarsinnaasoq pitsaanerpaaq (BAT) aamma avatangiisitigut suleriaaseq pitsaanerpaaq (BEP) atorneqarnerisigut annikillisinneqassapput. Oqilisaassiniarluni aaqqiinerit atulernerisa kingorna sunniutit sinneruttut annertunersut ajoqusiinnaanersullu nalilerneqassaaq. Taamaattoqarpat aaqqiinernut taarsiutaasut avatangiisitigut aqutsinermut pilersaarummut ilanngunneqartariaqarput. Amerlanertigut avatangiisitigut aqutsinermut pilersaarut aatsitassarsiorfimmil ingerlatsinerup ingerlanerani avatangiisitigut nakkutilliinermi inernerit tunuliaqutaralugit ineriartortinneqassaaq. Avatangiisitigut aqutsinermut pilersaarut oqilisaaniarluni aaqqiinerit qanoq katitigaanersut, aamma oqilisaaniarnermi nakkutilliinermilu suliniutit naammasineqarnissaannut kiap akisussaananerani sapinngisamik sukumiisumik allaaserinnissaaq.

Pilersaarummut immikkut sammisumik suliffeqarfik pillugu avatangiisitigut aqutsinermik aqqissuussinermik ingerlatseqatigiiffik pilersitsissaaq, atulersitsilluni aserfallatsaaliillunilu. Avatangiisitigut aqutsinermik aqqissuussinerup avatangiisini aqutsineq pillugu nunani tamalaani malitassani ISO 14001-imi siunniussat naammassisimassavai. Avatangiisinut akisussaasumik aqutsisut pilersaarummi aqutsisumut qullersamut toqqaannartumik akisussaassaaq.

Avatangiisitigut aqutsinermut pilersaarut aniatitsinerit, uumasunik naasunillu akornusersuinernik/ajoqusiinernik ingerlaavartumik nakkutilliinermut aqutsinissamut aamma ajutoornermi upalungaarsimanermut sammisanullu allanut annertuumik najoqqutassaqassaaq. Ingerlaavartumik nakkutilliinermut anguniakkat tassaapput ingerlatanil aniatitsisoqarsimanissaanut/akornusersuisoqarsimanissaanut/ajoqusiisoqarsimanissaanut, akuersissummi AO-nit allanneqarsimasut piumasaqaatit killiliussallu eqqortinneqarsimanerannik nakkutilliineq.

7. Avatangiisinik nakkutiginninneq

Immikkoortup taassuma uuttuutit, init, uumasut allallu nakkutigineqartussat pillugit najoqqutassamik allaaserinnissaaq, ASN pillugu sulinerup nalaani aamma avatangiisini tunuliaqutaasunik misissuinerit inernerit aallaavigalugit paasineqartunik avatangiisinut sunniutaasut tunngavigalugit. Avatangiisinik nakkutiginninnermi nalunaarussiaq inernernik nalilersuissaaq aamma tunuliaqutaasnik misissuinerit inernerit aamma, ajornanngippat, avatangiisitigut piumasaqaatinik assersuussinernik imaqarluni. Nalunaarussiaq nakkutiginninnermi aamma aatsitassarsiorfik pillugu aqutsinermi pilersaarutini suleriaatsinilu pisariaqartutigut allannguissanak siunnersuuteqarnermut atorineqassaaq.

Kissatsitsittoornermit gassinik aniatitsinermik uuttuinerit/naatsorsuinerit nakkutiginninnermi najoqqutassami ilaatinneqassapput.

8. Tamanut ammasumik tusarniaaneriit

Tamanut ammasumik tusarniaaneriit najoqqutassani kapitali 9-mi allaaserineqarput.

Naalackersuisunit akuerisassaaq ASN pillugu nassuiaammut inaarutaasumut ilaassapput itisiliilluni nalunaarussiaq taamaalillunilu tamanut ammasumik tusarniaanerup malitsigisaanik ASN pillugu nassuiaammi allannguinerit imaluunniit ilassuteqarnerit. Itisiliilluni nalunaarussiaq ASN pillugu nassuiaammut inaarutaasumut ilanngussaasinnaavoq.

Inuit, suliffeqarfiit, suleqatigiiffiit allallu tusarniarneqarsimasut, aamma missingiummut oqaaseqaateqarsimasut allattorneri ASN pillugu nassuiaammi inaarutaasumi ilanngunneqartariaqarput.

9. Inerniliinerit

Immikkoortumi tassani aaqqiinernut allanut, avatangiisitigut sunniutaasinnaasunut pingaarutilinnut, oqilisaanermut, atorunnaarsitsinermut pilersitseqqinermullu, nalorninernut innuttaasunilu aarlerissutinut naleqqiullugu assersuutigalugu aaqqiinerit piumaneqarnerusut pillugit inerniliinerit pingaarutillit allaaserineqassapput.

10. Tunngaviusut, atuakkiortut oqaatsillu allattukkat

Oqaatsit allattukkat teknikkikkut taaguutinik nassuiaassapput aamma naalisarnerit allattornerinik imaqassalluni. Innersuussinerit ilisimatuussutsikkut ajunngitsumik ileqqoqarneq malillugu isumagineqassapput.

Aatsitassarsiornermi Kalaallit Nuanni erngup pitsaassusaanut piunasaqaatit

Erngup pitsaassusaanut piunasaqaatit tulliuuttut Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermi atorneqassapput. Saffugassat kimittussusii taaneqartut saffugassanut arrortinneqarsimasunut atuupput, matumani nassuiarneqarlutik saffugassat 0,45 mikron nakkatitsivikkoorsinnaasut. DCE/GN-ip inassutigaa avatangiisitigut misissuinermit atatillugu imermit misiligutissat nakkartinneqarsimasut nakkartinneqarsimannngitsullu (saffugassat arrortinneqarsinnaasut tamakkiisullu). Nakkartitsinermit atortut suut atorneqarnissaat pillugu siuimoortumik DCE/GN atassuteqarfigineqassaaq, tassa aaqquissuunerit ilai misiligutinik mingutsitsisinnaasarmata.

Aatsitassarsiornermi kalaallit nunaanni erngup pitsaassusaanut piunasaqaatit.

	Imissaq (µg/l)	Tarajoq (µg/l)
Arsenik (As)	4	5
Kadmium (Cd)	0,1	0,2
Krom (Cr (III))	3	3
Kanngussak (Cu)	2	2
Saviminissaq (Fe total)	300	30
Aqerloq (Pb)	1	2
Kviksølv (Hg)	0,05	0,05
Nikkel (Ni)	5	5
Zink (Zn)	10	10
Cyanid (CN fri)	5	2
Kvælstof (N total)	300	
Fosfor (P total)	20	
Sananeqaatit tamakkiisumik atorunnaarsitsisinnaasut *	50000*	50000*

* Imaluunniit 10 %-imik annerpaamik qaffassinnaasut, kimittussusia 50000 µg/l qaangersimappagu

Kalaallit Nunaanni erngup pitsaassusaanik piunasaqaatit Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermit atatillugu aatsitassanik suliarinninnermit eqqakkat, saffugassamik piaanermi ujaqqat sinnikut, erngup minguttup allallu sananeqaatit iginneqarnerisa malitsigisaanik kuunni, tatsini imaanilu avatangiisini mingutsitsinermit uumassuseqartut illersorneqarnissaat siunertaralugu aalajangersarneqarput.

Piunasaqaatini naliit taakku imermit immamullu aniatitsinerit pillugit killissanik aalajangersaanermi atorneqassapput. Tamanna suliamiit suliamut pissaaq, uuttuutillu arlallit, tassunga ilanngullugit pissutsit tangillit, kemiskit uumassuseqartullu, eqqarsaatigineqassapput (soorlu pissusissamisoorumik saffugassanik annertuumik akoqartut, uumasqarneq aamma immap kuuffigineqartup najugaqartunit atorneqarnera).

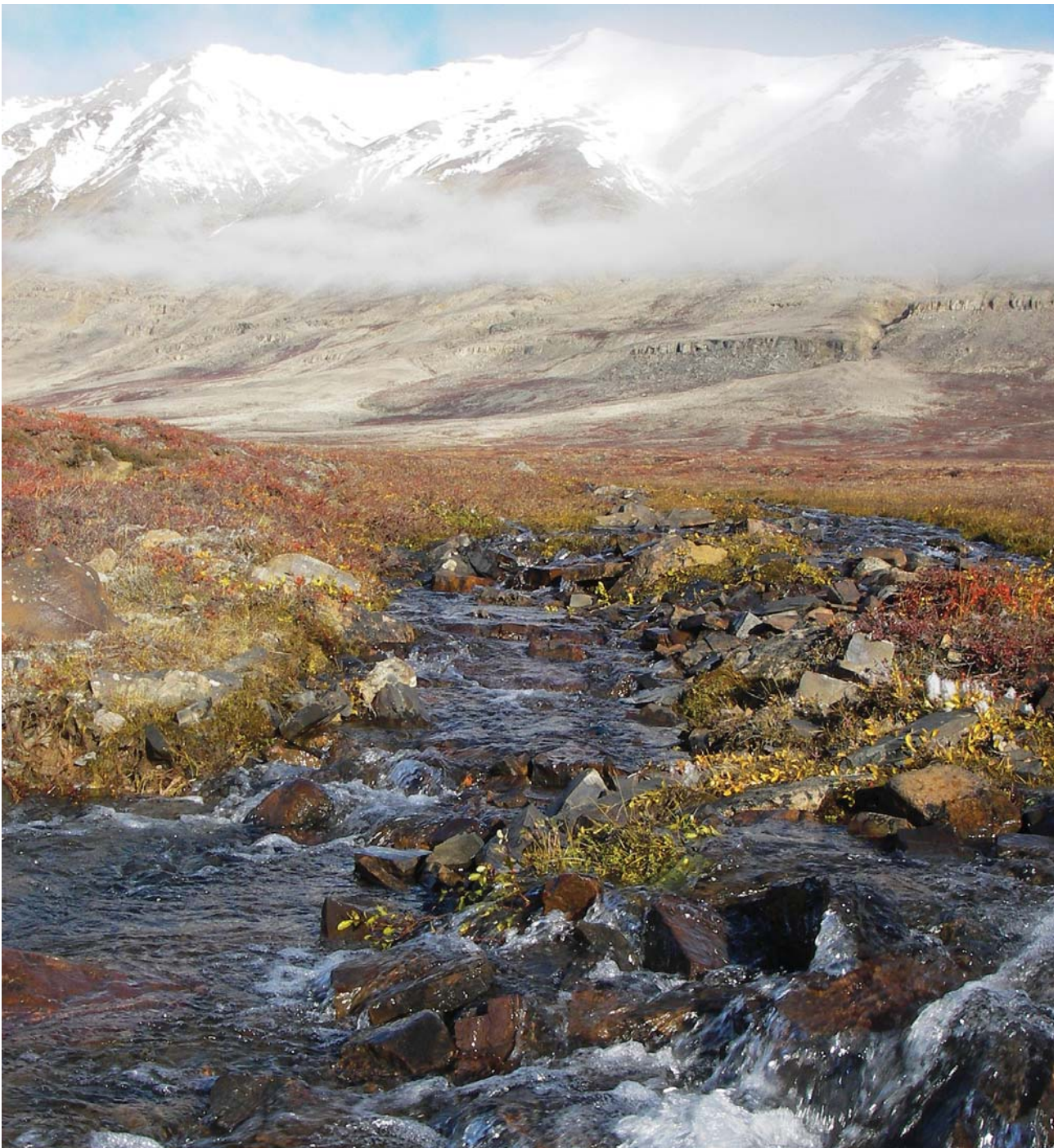
Erngup pitsaassusaanik piunasaqaatit akooruffusutut killiliussap avataanit naammassineqassapput. Tamanna assersuutigalugu tassaasinnaavoq tatsimut aalisagalimmut immamulluunniit kuup kuuffigisaata eqqaa tamannalu amerlanertigut ajornannngitsumik ilisarineqarsinnaalluni tikikkuminartuullunilu. Killiliussat eqqortinnissaannut piunasaqaatit aamma akooruffusup annertussusaa AO-mit aalajangerneqassapput.

Immikkoortunut imaluunniit sananeqaatinut, kalaallit nunaanni allattuiffimmi nassaarineqarsinnaanngitsunut, erngup pitsaassusissaanik piunasaqaatit EU/Danmarkimit allaneersulluunniit najoqqutassiat pioreersut allat tunngavigalugit AO-mit aalajangersarneqassapput, tamanna naleqquppat.

Piumasaqaatinut USA-mi, Canadami, Australiami/New Zealandimi aamma Norgemi, EU-mi aamma Danmarkimi erngup pitsaassusaanik piumasaqaatit atorneqartartut aamma kalaallit nunaata imartaani killiliussat nassarineqartartut pillugit paasissutissat tamanut saqqummiunneqarsimasut tunngavigineqarput. Kalaallit nunaanni piumasaqaatit killiliussat issittumi pissutsinut naleqquttumik isumannaallisaanermut uuttuutit iluaqutigalugit nunanit allaneersunit piumasaqaatini killiliussat appasinnerpaat akornanni amerlanertigut toqqarneqartarput. Kimittussutsit Kalaallit Nunaanni atugaanerusut aamma eqqarsaatigineqassapput. Kalaallit nunaanni piumasaqaatini killiliussat, aniatitsineq eqqortumik ingerlanneqarpat, erngup ajunngitsumik pitsaassuseqarnerata allangortinnginnissaa qulakkiissavaa.

Piumasaqaatit taakku saniatigut uumassuseqartut kemiikkullu iltimik atuineq pillugu imermut minguttumut piumasaqaatit (BOD₅ aamma COD) uku kiisalu kvælstoffi aamma fosfori tamakkiisoq aniatitsinmi killiliussat aalajangersarneqarnerini atorneqassapput.

Uuttuutit	Kimittussuseq (mg/l)
BOD ₅	15
COD	75
N tamakkiisoq	8
P tamakkiisoq	1.5

Ilanngussa 3

Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermut avatangiisitigut ilaannaap pitsaassusaanut piunasaqaatit

Silaannaap pitsaassusaanut piunasaqaatit uku Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermi atorpeqassapput. Piunasaqaatini siunertaq tassaavoq aatsitassarsiorfiup eqqannguata avataani sananeqaatit silaannarmik mingutsitsisut (gassit pujoralaallu) ajortumik sunniuteqarnissaannut uumassuseqartut illersorneqarnissaat Sananeqaatit silaannarmik mingutsitsisut pillugit killiliussat silaannarmi aamma kiviorsimasuni killiliussatut allanneqarput.

Avatangiisitigut silaannaap pitsaassusaanik piunasaqaatit aatsitassarsiorfiusup iluani silaannarmik mingutsitsiffusinnaasumut qanittumiittup avataaniittuni sumiiffinni atorpeqassapput. Taamatut mingutsitsisuusinnaasunut ilaapput saffiugassanik aserorterutit, aatsitassarsiorfiit ammaannartut, saffiugassamik piiaanermit ujaqqanik sinnikunik ilitsiviit aamma aatsitassanik suliarinninnermit eqqakkat, nunap iluani aatsitassarsiorfimmii silaannarissaatiniit aniatitsinerit, aqqusernit umiarsualiviillu usingiarfusut. Sumiiffiit avammut killeqarfusut suliamiit suliamut nassuiarneqassapput assersuutigalugu aatsitassarsiorfiusup qanoq ittuunera aamma nunami tigusiffusumi killiliussat qanoq ittuuneri apeqqaatillugit.

Takussutissiaq 1. Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermut avatangiisitigut silaannaap pitsaassusaanut piunasaqaatit. Mingutsitsinerit annertussusaat pillugit nalit silaannarmi agguaqatigiissillugu nalunaaquttap akunnerini 24-ni atuuttuupput. Kiviorsimasunut killiliussat tassaapput agguaqatigiissillugu qaammammi ataatsimi atuuttuupput.

	Silaannarmi mingutsitsinerit ($\mu\text{g}/\text{m}^3/\text{ullormut}$)	Kiviorsimasut ($\mu\text{g}/\text{m}^3/\text{qaammammut}$)
Gassit		
Kvælstofdioxid (NO_2)	100	-
Svovldioxid (SO_2)	125	-
Sananeqaat minnerit		
Arsenik (As)	0,010	120
Kadmium (Cd)	0,010	60
Krom (Cr)	0,50	-
Kanngussak (Cu)	10	-
Kobolt (Co)	0,10	-
Saviminissaq (Fe)	4,0	-
Aqerloq (Pb)	0,40	3000
Kviksølv (Hg)	0,10	1,5
Molybdæn (Mo)	5,0	-
Nikkel (Ni)	0,10	450
Sølv (Ag)	0,20	-
Thallium (Tl)	-	60
Uran (U)	0,30	-
Vanadium (V)	0,30	-
Zink (Zn)	60	-
Fluor (F)	1,0	-
Akuutisat immikkuualuttut $<2,5 \mu\text{m}$ ($\text{PM}_{2,5}$)	30	-
Akuutissat immikkuualuttut $<10 \mu\text{m}$ (PM_{10})	50	-
Akuutissat immikkuualuttut katillugit		4,0 $\text{g}/\text{m}^3/\text{qaammammut}$

Avatangiisitigut silaannaap pitsaassusaanik piumasaqaatinut tunngaviupput Canadami, USA-mi, EU-mi, Danmarkimi, Norgemi, Australiami aamma Tysklandimi silaannaap pitsaassusissaanut piumasaqaatit atorpeqartut pillugu paasissutissat tamanut saqqummiunneqarsimasut. Silaannaap pitsaassusaanik piumasaqaatinik aalajangersaanermi silaannarmi kimittussutsit agguaqatigiissillugu nalunaaqquttat akunneri 24-t sinnerlugit agguaqatigiissillugu atuuttuupput. Taamatut piffissamik agguaqatigiissitsineq anorip sukkassuia aamma silaannaap aalarulunneranik uuttuutitigut sumiiffinni sivikitsumik allanngorartarneri sillimaffigineqarput aamma sunniutaasinnaasut eqqarsaatigineqarlutik. Immikkoortunut ataasiakkaanut aamma kiviorarsimasunut tamarmiusunut piffissap agguaqatigiissinnera qaammammut ataatsimut inissinneqarpoq, tassa australiami aamma norgemi malitassat assigalugit. Silaannaap pitsaassusaanik killiliussat nunani allani toqqarneqartut atorpeqartut killiliussatut najoqqutassat appasinnerpaaffinut inissinneqarput, piffissamik agguaqatigiissitsinerni assigiinngissuseq apeqqutaatinnagu. Taamatut mianersortumik periuseqarneq pujoralammik partikilinnillu mingutsitsineq issittumi pinngortitami ataqatigiinnernut qanoq sunniuteqarsinnaanera pillugu misissuinerit ilisimasallu nalinginnaasumik amigaataaneri pissutigalugit.

Assersuutigalugu nukissiorfinniit, kissarsuuteqarfinniit, eqqakkanik ikullaavinniit aamma suliarinninnermi atortuniit aniatitsinerit EU-mi malitassat eqqortissavaat (suliffissuit aniatitsineri pilugit EU-mi peqqussut – IE- peqqussut). Aqqusinikkoorutaanngitsunit maskiinanit nikissinnaasunit aniatitsinerit (soorlu maskiinat assaatit, bulldozerit, saavatigut usilersuutit, tunuatigut usilersuutit, qillerutit) EU-mi avatangiisitigut malitassanut naapertuutissapput (EU-mi aqqusinikkoorutaanngitsunit maskiinanit nikissinnaasunit aniatitsinerit pillugit peqqussutit). EU-mi malitassanik peqanngippat amerikami imaluunniit danmarkimi malitassat atorpeqassapput. Teknologii pissarsiarineqarsinnaasoq pitsaanerpaaq (BAT) BREF-imi allagaatini erseqqissarneqarsimavoq.

NAALAKKERSUISUT

GOVERNMENT OF GREENLAND

Namminersorlutik Oqartussat
Aatsitassanik Suliassaqarfinnut Avatangiisinut
Aqutsisoqarfik
Box 1614, 3900 Nuuk
Tel +299 345000
Email: eamra@nanoq.gl

